

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (52)

Вінниця, 2026

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 11 від 21 травня 2026 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(52) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2026. 174с.

З М І С Т
РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ
ДЕРЖАВНОСТІ

САВЧЕНКО НАТАЛІЯ

ДУАЛЬНА ОСВІТА - КЛЮЧОВИЙ МЕХАНІЗМ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В УКРАЇНІ, **5**

МАЙДАНИК ОЛЕНА, СЕЛЕЗНЬОВА ІННА

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ
СЬОГОДЕННЯ, **9**

БІЛОУС ОЛЬГА, ГУД МІЛА

ДУХОВНА КУЛЬТУРА ЯК СИНОНІМ ЕТНІЧНОЇ САМОБУТНОСТІ, **13**

ДУБІНКА МИКОЛА

ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ У ВИМІРАХ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ:

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ, **16**

МАРЧУК СЕРГІЙ, ЧЕМЕРИС ІРИНА

ГУМАНІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ, **22**

МЕЛЬНИК АЛІНА, ПАХОЛЬЧАК МАРГАРИТА

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ

ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ, **25**

ЗАЙКА ЛЮДМИЛА, ЛАВРЕНЧУК ОКСАНА

МОВНА СТІЙКІСТЬ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, **29**

МЕЛЬНИК ТЕТЯНА, СОЯ ВАЛЕНТИНА

НАУКОВО-ПРОСВІТНИЦЬКА ТА ДЕРЖАВОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА ОГІЄНКА:

ІСТОРИКО-РЕЛІГІЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ, **31**

ЦАРИК АНДРІЙ, МАРТИНЮК ЮЛІЯ

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ ТА НАУКОВЕ ОБґРУНТУВАННЯЇХ

ЕФЕКТИВНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, **37**

БІЛІЯ ДЖЕРЕЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

БІЛОКОНЬ КАТЕРИНА, КИРИЛЕНКО НЕЛІЯ

ЗМІШАНЕ ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ:

ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ, **43**

ЗАВАЛЬНЮК АРІНА, ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ

ФОРМУВАННЯ У ПІДЛІТКІВ ПОТРЕБИ У САМОВДОСКОНАЛЕННІ, **46**

КІТ ІВАННА, КИРИЛЕНКО НЕЛІЯ

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:

ІНСТРУМЕНТИ, ПЛАТФОРМИ ТА МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ, **49**

КОЗАК АНАСТАСІЯ, КИРИЛЕНКО НЕЛІЯ

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ ЦИФРОВОГО СПРЯМУВАННЯ, **53**

НЕНЧИНСЬКА ЛЕСЯ, СТОРОЖУК ЛАРИСА

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІШНОЇ

ІНТЕГРАЦІЇ ВИХОВАНЦІВ З ООП У СУЧАСНЕ СОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ, **58**

СОКАЛЬСЬКА АНГЕЛІНА

ОСОБЛИВОСТІ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ, **61**

СПІВАК ЮЛІЯ, ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ

ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, **65**

ГРИНЬКОВА ЛАРИСА, СТАХОВА КАРІНА

РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ ПІДЛІТКІВ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ:

РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, **69**

ХАМСЬКА НЕЛІНА, АНТОЩУК ТЕТЯНА

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ, **73**

САВЕЛЬСЬ МИКОЛА, ЮРИНЕЦЬ ОЛЕКСАНДР

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У СУЧАСНОМУ КОЛЕДЖІ, 78

ЯРОВА АНАСТАСІЯ

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ:

ВІД ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНУ ДО МЕТОДИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ, 83

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ GERMANСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА ТА

ЛІНГВОДИДАКТИКИ

КИЛИВНИК ВІКТОРІЯ, ВДОВИЧАК ВАЛЕРІЯ

THE SENTENCE STRUCTURE AND SECONDARY PARTS IN MODERN ENGLISH, 87

ГОЛОВСЬКА ІРИНА, ГЕРЦУН АЛЬБІНА

МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЕТАПИ

РОБОТИ З ПІСНЕЮ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ, 93

КИЛИВНИК ВІКТОРІЯ, КРАВЕЦЬ ІВАННА

J.K. ROWLING'S WRITING STYLE IN HARRY POTTER AND THE CHAMBER OF SECRETS, 99

ШЛІХТЕНКО ЮЛІЯ, СЕНЧИШИН МИХАЙЛО

THEORETICAL APPROACHES TO THE STUDY OF THE STYLISTICS OF NEWS HEADLINES, 104

ПЕРЦОВА ВАЛЕНТИНА

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, 107

СОРОЧАН АЛІНА, ВАЛЬЧУК ЮЛІЯ

СИНТЕЗ ЛІТЕРАТУРИ ТА КІНОМИСТЕЦТВА НА УРОЦІ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ЗА РОМАНОМ ДЖ. БОЙНА «ХЛОПЧИК У СМУГАСТІЙ ПІЖАМІ», 112

ШЛІХТЕНКО ЮЛІЯ, КУЛІЧЕНКО АНГЕЛІНА-АНАСТАСІЯ

ONLINE COMMUNICATION THROUGH IRONY: LINGUOSTYLISTIC

ANALYSIS OF SOCIAL MEDIA CONTENT, 118

МАЦІПУРА АНАСТАСІЯ

THE ROLE OF FIGURATIVE LANGUAGE IN MODERN POETRY, 122

ФОРМАНЧУК АННА, МАРЦЕНЮК ОЛЕНА

ДІАХРОНІЧНА ЕВОЛЮЦІЯ ТА СИНХРОННЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЯК

ЗБЕРІГАЧІВ ІСТОРІКО-КУЛЬТУРНОЇ ПАМ'ЯТІ, 127

ЄЛІЗАРОВА АЛІКА

ФОНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕХАСЬКОГО ДІАЛЕКТУ КРІЗЬ ПРИЗМУ

ІДІОЛЕКТУ МЕТТЮ МАККОНАХІ, 131

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ДУРМАНЕНКО ЄВГЕНІЯ, БУБІН АЛЛА

СТРАТЕГІЧНА АРХІТЕКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ

ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВІД СТАНДАРТІВ ДО «ЖИВИХ» ПРАКТИК, 137

ПАВЛОВСЬКА СНИЖАНА

MINDFUL KIDS: ЯК ПРАКТИКИ УСВІДОМЛЕНOSTІ ЗМІНЮЮТЬ ПОВЕДІНКУ ДІТЕЙ, 142

ПІСОЦЬКА ЛЕОНІДА, ФРОЛЕНКОВА НАДІЯ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ТОЛЕРАНТНОЇ КОМУНІКАЦІЇ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З

ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ, 145

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА

ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОТЕХНІКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ, 154

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ: ВІД ТРАДИЦІЙ –

ДО СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ

ХАРИТОНОВА ІРИНА, КУШТА ДАР'Я

КОМПОЗИТОР З УКРАЇНСЬКОЮ ДУШЕЮ, 159

МАЗУР АЛЬБІНА, ЛАЗАР СВІТЛАНА

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА, 165

МАЗУР АЛЬБІНА, ТИШКУН КАТЕРИНА

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ІМПРОВІЗАЦІЇ, 169

БІЛЯ ДЖЕРЕЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ЗМІШАНЕ ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
ПЕДАГОГІВ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

УДК 378.147:[37.013.42:004.738.5

БІЛОКОНЬ КАТЕРИНА

*здобувачка освіти факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

КИРИЛЕНКО НЕЛЯ

*кандидат педагогічних наук, завідувачка кафедри інформатики та інформаційних
технологій в освіті КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Abstract. The article examines the features of blended and distance learning in the professional training of future teachers. The current experience of implementing digital technologies in the education system is analyzed, the main problems are identified, and prospects for further development are outlined. It is substantiated that the integration of information and communication technologies contributes to the formation of teachers' professional competencies and improves the quality of the educational process.

Keywords: blended learning, distance learning, digital technologies, professional training of teachers.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку освіти характеризується активною цифровізацією та впровадженням інноваційних технологій у процес підготовки майбутніх фахівців. Особливо актуальним це є для педагогічної освіти, оскільки майбутні вчителі повинні не лише володіти предметними знаннями, а й ефективно використовувати цифрові інструменти у професійній діяльності.

Пандемія COVID-19, а також умови воєнного стану в Україні значно прискорили процес переходу до дистанційних та змішаних форм навчання. Це зумовило необхідність переосмислення традиційних підходів до підготовки педагогів і впровадження нових моделей організації освітнього процесу.

Як зазначають сучасні дослідники, дистанційне та змішане навчання стають невід'ємною складовою системи професійної освіти та сприяють підвищенню її доступності й гнучкості [3].

Аналіз наукових досліджень. Проблема впровадження змішаного та дистанційного

навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів є предметом дослідження як українських, так і зарубіжних учених.

Зокрема, теоретичні засади змішаного навчання, його сутність та значення в умовах цифровізації освіти розкрито у працях І. Мінтій, яка обґрунтовує змішане навчання як оптимальну модель організації освітнього процесу в кризових умовах (пандемія, воєнний стан).

Питання впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти досліджували О. Цюняк та Г. Розлуцька, які акцентують увагу на його ролі як інноваційної форми організації освітнього процесу та підвищення ефективності навчання.

Організаційні та методичні аспекти реалізації змішаного навчання у педагогічній освіті висвітлено у працях В. Будака, С. Заскалети та О. Олексюк, які пропонують моделі впровадження Blended Learning та підкреслюють важливість самостійної пізнавальної діяльності студентів.

БІЛЯ ДЖЕРЕЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Практичні аспекти застосування змішаного навчання у підготовці майбутніх учителів розглядає Є. Громов, який аналізує досвід європейських країн (Польщі та Чехії) та доводить ефективність поєднання традиційного й електронного навчання.

Значний внесок у дослідження проблем використання змішаного навчання у професійній підготовці педагогічних кадрів зробили О. Шамралюк, Г. Романова, Л. Романов та Г. Ткачук, які досліджують вплив цифрових технологій на формування професійної компетентності майбутніх педагогів.

Особливості використання технологій дистанційного та змішаного навчання у системі післядипломної освіти педагогів розглядає Н. Євтушенко, яка підкреслює їхню роль у підвищенні кваліфікації вчителів.

Серед зарубіжних дослідників варто відзначити роботи О. Ісаєвої, М. Шумило, І. Хміляр, які аналізують принципи та стратегії застосування змішаного навчання у вищій освіті, зокрема у процесі професійної підготовки студентів.

Також сучасні дослідження (наприклад, О. Нежива) підкреслюють, що змішане навчання є перспективною моделлю освіти, яка забезпечує індивідуалізацію навчального процесу та підвищення залученості студентів.

Метою статті є комплексний аналіз особливостей змішаного та дистанційного навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів, визначення їхніх переваг і недоліків, а також обґрунтування перспектив розвитку в умовах цифровізації освіти.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

1. Проаналізувати сутність понять «змішане навчання» та «дистанційне навчання».

2. Розглянути сучасний стан впровадження цих форм навчання у системі педагогічної освіти.

3. Визначити основні переваги та недоліки використання цифрових технологій у підготовці педагогів.

4. Охарактеризувати проблеми, що виникають у процесі організації змішаного та дистанційного навчання.

5. Окреслити перспективи розвитку та напрями вдосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу. Змішане навчання (Blended Learning) – це форма організації освітнього процесу, яка поєднує традиційне аудиторне навчання з використанням цифрових технологій та онлайн-ресурсів.

Дистанційне навчання – це форма здобуття освіти, що здійснюється за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій без безпосереднього контакту викладача і студента.

Сучасні науковці підкреслюють, що розвиток дистанційного навчання пов'язаний із трансформацією інформаційного суспільства та необхідністю створення нових освітніх послуг на основі ІКТ.

Змішане навчання забезпечує:

- індивідуалізацію навчання;
- гнучкість освітнього процесу;
- поєднання синхронної та асинхронної взаємодії;
- підвищення мотивації студентів [2].

У сучасних умовах українські заклади вищої освіти активно впроваджують змішане та дистанційне навчання у підготовці педагогів.

Досвід показує, що в освітньому процесі використовуються такі цифрові інструменти:

- платформи Moodle, Google Classroom;
- відеоконференції (Zoom, Microsoft Teams);
- месенджери (Telegram, Viber);
- мультимедійні презентації, вебінари, подкасти.

БІЛЯ ДЖЕРЕЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

У дослідженнях зазначається, що змішане навчання передбачає використання сучасних форм роботи, таких як відеолекції, онлайн-дискусії, віртуальні лабораторії.

Також важливою є роль «перевернутого класу», коли теоретичний матеріал студенти опрацьовують самостійно, а практичні завдання виконують під керівництвом викладача.

Переваги змішаного та дистанційного навчання [1].

Основними перевагами є:

1. Гнучкість навчання. Студенти можуть навчатися у зручний час та темпі.
2. Доступність освіти. Освітні ресурси доступні незалежно від місця перебування.
3. Розвиток цифрових компетентностей. Майбутні педагоги набувають навичок роботи з сучасними технологіями.
4. Індивідуалізація навчання. Можливість адаптації навчального процесу до потреб студента.

Дослідження показують, що дистанційне навчання може ефективно доповнювати традиційне та підвищувати якість освіти.

Проблеми впровадження.

Попри значні переваги, існує ряд проблем:

1. Технічні труднощі: нестабільний інтернет; відсутність необхідного обладнання.
2. Низький рівень цифрової грамотності: не всі викладачі та студенти володіють необхідними цифровими навичками.
3. Зниження мотивації студентів: відсутність живого спілкування негативно впливає на навчальний процес.

4. Психологічні труднощі: стрес, перевантаження, ізоляція. Особливо ці проблеми загострилися в умовах воєнного стану, коли освітній процес часто порушується.

Перспективи розвитку.

Основні напрямки розвитку:

1. Інтеграція цифрових технологій: використання штучного інтелекту, VR/AR, адаптивних систем навчання.
2. Персоналізація навчання: створення індивідуальних освітніх траєкторій.
3. Розвиток цифрової компетентності педагогів: підвищення кваліфікації викладачів.
4. Гібридні моделі навчання: поєднання онлайн і офлайн навчання як основної моделі освіти майбутнього.

Дослідники підкреслюють, що цифровізація освіти сприяє інклюзивності та розширенню доступу до навчання [4].

Висновки. Змішане та дистанційне навчання є важливими складовими сучасної системи підготовки педагогів. Вони забезпечують гнучкість, доступність та інноваційність освітнього процесу.

Разом з тим, існує необхідність вирішення ряду проблем, пов'язаних із технічним забезпеченням, цифровою компетентністю та мотивацією студентів.

Перспективи розвитку пов'язані з подальшою цифровізацією освіти, впровадженням новітніх технологій та формуванням нової моделі підготовки педагогів, орієнтованої на потреби інформаційного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Волошин О. Р. та ін. Дистанційне навчання: переваги та недоліки. *Педагогічна Академія: наукові записки (12)*. 2024.
2. Гура О. І. та ін. Особливості організації освітнього процесу за змішаною формою в умовах воєнного стану. *Педагогічні науки*. 2024.
3. Загіка О., Кочаток Н. Особливості дистанційного і змішаного навчання у закладах професійної освіти. *Інноваційна професійна освіта*. 2024.

4. Ящук О. М. Змішане навчання в епоху цифрової трансформації. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 1 (29). С. 591 – 604.

Стаття надійшла до редакції
10 квітня 2026р

ФОРМУВАННЯ У ПІДЛІТКІВ ПОТРЕБИ У САМОВДОСКОНАЛЕННІ

УДК 373.5.041

ЗАВАЛЬНЮК АРІНА

*здобувачка вищої освіти філологічного факультету
КЗВО « Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

ДРОВОЗЮК ЛІДІЯ

*кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка
кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик
КЗВО « Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Abstract. *The article reveals the concept of personality self-improvement and explains the foundations, forms, and methods of developing adolescents' need for self-improvement. The means of diagnosing adolescents' readiness for self-improvement and monitoring its dynamics are proposed.*

Keywords: *personality self-improvement, self-education, methods and means of adolescent self-improvement, pedagogical support of adolescent self-improvement.*

Актуальність теми. У складних сучасних умовах зростає потреба у формуванні особистості, здатної долати труднощі, гартувати себе, самовдосконалюватися. Потреба у самовдосконаленні формується під впливом середовища, виховання та активності самої особистості. Сприятливим життєвим періодом для цього є підлітковість.

Видатний педагог В.О.Сухомлинський писав: «Підліток стає справжньою людиною лише тоді, коли він уміє пильно вдивлятися не тільки в навколишній світ, що оточує його, а й у самого себе, коли він прагне пізнати не тільки речі, явища навколо себе, а й свій внутрішній світ, коли сили його душі спрямовані на те, щоб зробити самого себе кращим, досконалішим» [3, с. 229]. Потреба самовдосконалення для підлітка є природнім явищем, однак вона вимагає педагогічного керівництва, оскільки підліток, через нестачу життєвого досвіду, може орієнтуватися на хибні авторитети. До того ж у нього ще не достатньо розвинені вольові якості, через що

зусилля із самовдосконалення можуть бути нетривкими та епізодичними. Також потребує педагогічного супроводу визначення життєвих установок, ціннісних орієнтацій, технік самовиховання і самовдосконалення, що можливо лише за умов використання сучасних підходів, методів та засобів як на рівні теорії так і педагогічної практики.

Аналіз останніх досліджень показав, що проблему самовдосконалення особистості розглядали психологів і педагоги І. Бех, Л. Березовська, Н. Білоусова, С. Грищенко, Л. Калашнікова, Н. Орішко, О. Пенькова, Ю. Пронь, Ю. Савченко, А. Самойлова, О. Сергеєнкова, І. Середа, Ф. Усейнова, Т. Яблонська та ін.. Учені визначили мотиваційні та ціннісні причини самовдосконалення, його механізми, способи досягнення. Попри увагу дослідників до означеної проблеми, не усі її аспекти достатньо розкриті. Поки що немає цілісної праці, у якій би тема формування у підлітків потреби у самовдосконаленні була висвітлена